

addig nem fog javaslatot tenni, míg ez meg nem történik.

Szeder Ferenc folytatja beszédét: Ő csak történelmi tényről állapított meg beszédében és a választ nem akarta sértetni. Azt akarta bizonyítani, hogy a bibliai kereszténység a szociáldemokráciához igen közel áll. Ezután a földbirtoknovella bírálatára térnek át, szükségesnek tartja annak becsületes végrehajtását minél előbb. A rokkantak illetményeiről beszél és felolvassa, hogy aranykorokban mily csekély összeget tesznek ki a rokkant járulékok. A mezőgazdasági munkásság egészségügyi viszonyait fejtegeti, majd határozati javaslatot nyújt be, amelyben azt kéri, hogy mondja ki a nemzetgyűlés a mezőgazdasági munkás munkáerejének a megóvásáért és a mezőgazdasági betegsegélyezésre, valamint balesetbiztosításra vonatkozólag legalább is az 1917. évi tc.-nek az iparos és kereskedelmi alkalmazottakra vonatkozó rendelkezéseinek kiterjesztését. Szükségesnek tartja továbbá a munkában megrokkantak és elgyengültek nyugdíjaztatását is. Az indemnítást nem fogadja el.

Rupert Rezső: Pártja részéről csak egyedül szólal fel, mert nem akarják megakadályozni a fővárosi javaslat szünetelőtti tárgyalását. Foglalkozik a költségvetés kérdésével, lehetetlennek tartja, hogy a számszék évek alatt ne tudta volna elkészíteni a zárszámadást. Azt fejtegeti, hogy a forradalmak nem akadályozhatták meg a zárszámadás elkészítését. A miniszterelnökről azt állítja, hogy tipikus zsetonpolitikát folytatott. Olyan politikusokkal áll szóba, akiknek súlya nincs. Vannak politikusok, akik politikai kosarasoknak álltak be és a kormányt pártokat akarnak szállítani. A kormányt szemben bizalmatlan és az indemnítást nem fogadja el.

Rassay Károly személyes kérdésben kér szót. Rupert szavaiban burkolt gyanúsítást vél látni arra vonatkozólag, mintha ő volna a zseton-politikus, ami ellen tiltakozik, de nem is politikai kosaras sürgette a fővárosi javaslat tárgyalását, mert a szociáldemokraták fordultak hozzá, hogy megtudja a miniszterelnöktől, milyen feltételek mellett lehetne a fővárosi javaslatot elintézni. Nem akar tehát a kormányt pártokat szállítani.

Rupert Rezső személyes kérdésben szólal fel. Nem Rassayra értette a zseton-politikus nevet, hanem általánosságban a miniszterelnöknek budai beszédével kapcsolatban.

Farkas István személyes kérdésben szólal fel. Kijelenti, hogy a szociáldemokrata párt semmiféle közbelépésre nem kérte fel Rassay Károlyt, ő a saját buzgalomból kereste fel a miniszterelnököket. Újból kijelenti, hogy nem a szociáldemokrata párt felkérésére kezdett tárgyalást, a szociáldemokrata pártnak is vannak politikusai, akiknek a miniszterelnök közvetlenül is válaszol.

Rupert Rezső szólal fel személyes kérdésben, majd újra Farkas István kér személyes kérdésben szót.

Az elnök tekintettel arra, hogy a személyes kérdésekkel a vitát elhúzták, felhatalmazást kér, hogy csak akkor adhassa meg a szót, ha azt indokoltan tartja.

Zsirkay János beszél. Zsirkay a Ház tanácskozásképeességének megállapítását kéri s minthogy a Ház nem tanácskozásképes, az elnök az ülést felfüggeszti.

Félórás szünet után az elnök újból megnyitja az ülést. A Ház most már tanácskozásképes és Zsirkay megkezdte beszédét. Tiltakozik az ellen, mintha a fájvédők az indemnítást vitáját obstrukcióval akarnák kihuzni. Majd a fővárosi polgári front megalkotásának lehetőségét bírálja és kifogásolja a miniszterelnöknek a múlt hetekben Budán elhangzott egyes kijelentéseit. Az indemnítást nem fogadja el.

Barthos Andor a házszabályokhoz kér szót és kéri az elnököt, hogy nyújtson módot Zsirkaynak a miniszterelnök beszédével kapcsolatosan tett állításainak bizonyítására.

Az elnök kijelenti, hogy nincs módja az egyes képviselők beszédének ilyen befolyásolására, majd napirendi indítványt tesz. Legközelebbi ülés kedden délelőtti 10 órakor lesz.

Interpellációk.

Napirend után áttérnek az interpellációkra. Fel-

A tisztviselői létszámredukció.

Budapest, június 28. A kormány tagjai a tegnap esti minisztertanácson adminisztrációs ügyekkel foglalkozott és az egyes szakminiszterek beszámoltak a létszámredukció eddigi keresztülviteléről. A 15 százalékos redukció egyharmadrészét június 30-án vizik keresztül, körülbelül 3300 tisztviselőt bocsátanak el. A redukció még hátralévő részeit különböző időközben fogatosítják. Augusztus 31-ével elbocsátják a közlekedési minisztériumnak 250 tisztviselőjét is. A minisztertanács a létszámredukcióval kapcsolatos egyéb kérdésekkel is foglalkozott.

Korányi nagy beszédet mond az indemnítási vita végén.

A pénteki minisztertanács egészen a hajnali órákig tartott. A tanácskozáson, amelyen Bethlen István gróf miniszterelnök elnökölt, elsősorban folyó ügyeket tárgyaltak le a miniszterek. Beavatott helyről vett értesítéslünk szerint Korányi Frigyes báró pénzügyminiszter több elvi jelentőségű kérdéssről fontos határozatot provokált. Arról, hogy mire vonatkoznak ezek a kérdések, a kormány tagjai eddig semminemű felvilágosítást nem adtak és arra hivatkoznak, hogy Korányi Frigyes báró saját kijelentése szerint

iratkozott 16 interpelláló képviselő, akik közül azonban csak Homonnay Tivadar és Pakots József vannak jelen.

Homonnay Tivadar kéri a népjóléti minisztert, hogy a székesfőváros leltározását, amely a Bakácsi téri klinika beszüntetését célozza, erkölcsi súlyával változtattassa meg.

Vass József népjóléti miniszter azonosítja magát az interpelláló képviselő felfogásával és hiszi, hogy a székesfőváros vezetősége is ugyanerre az álláspontra helyezkedik.

Pakots József interpellációjában az üllői ház-helyek kiosztásánál tapasztalt visszasságokat teszi szóvá.

Nagyatádi Szabó földmívelésügyi miniszter megnyugtató választ ad.

Ezután Pesthy Pál igazságügyminiszter szól hozzá Pakots József felszólalásához. Néhány megjegyzést kíván tenni az OFB-nak a földbirtok-reformmal kapcsolatos munkájának gyorsítására vonatkozólag. Kijelenti, hogy a kiküldött bírák munkáját felülvizsgáltatja és ahol szükséges, intézkedik az eljárás gyors lefolytatásáról.

A választ úgy az interpelláló képviselő, mint a Ház tudomásul veszi.

Ülés vége félhét órakor.

vagy az indemnítást végén szólal fel, vagy még ezt megelőzően módot talál arra, hogy ezekről a kérdésekről tájékoztassa a nyilvánosságot. Ugyanebből a forrásból úgy értesülünk, hogy a minisztertanács a tisztviselőkérdéssel és a hosszulejárati mezőgazdasági hitel ügyével is foglalkozott.

Megszűnnek az árvizsgáló bizottságok.

A kormány az Országos Központi Árvizsgáló Bizottságot és valamennyi törvényhatósági árvizsgáló bizottságot július 1-én megszünteti. Az erre vonatkozó rendelet kimondja, hogy az árvizsgáló bizottságok megszüntetése nem érinti azokat a jogszabályokat, amelyek az eladót számlaadására és az eladási ár kiírására kötelezik.

Az olasz-jugoszláv határincidens.

Belgrád, június 28. A minisztertanács tegnap megvizsgálta azokat a táviratokat, amelyeket az olasz-jugoszláv határon történt incidensről kaptak. A minisztertanács álláspontja az, hogy a jugoszláv-olasz barátságot mindkét állam érdekében feltétlenül érintetlenül meg kell őrizni.

A rekonstrukció humora.

Móra Ferenc

előadása a muzeum rekonstrukciós előadásán.

I.

Igazság szerint nem nekem kellene most ezen a helyen állnom, hanem egy okos és tudós embernek, aki megbízható kalauz tudna lenni azok közt a többé-kevésbé műszaki emlékek közt, amelyeket a rekonstrukció negyvenedik évfordulóján a város illusztris vendégeinek tiszteletére kiállítottunk. Ez az okos ember majd Berzenczey főtanácsos ur lesz, aki holnap mondja el azt, amit én ma nem mondok el, mert nem értek hozzá. (Az a megjegyzés köztünk, hogy én Berzenczey barátommal takaródom ma, ő pedig én velem holnap.)

Hiszen ami azt illeti, megvolt énbennem a jóakarát, mert összeszedtem én annyi számadatot, hogy egy egyetemi tanárt meg lehetne velük buktatni a statisztikából. Ime például:

Szegeden volt az árvíz előtt 5800 ház, abból maradt az árvíz után 383. És pedig:

Rókuson	20 ház
Felsővároson	99 "
Alsóvároson	16 "
Belvárosban	248 "

Hát ez az adat még csak megjegyezhető s némileg szemlélteti is Szeged pusztulását s a rekonstrukció munkáját. De a többi számok már se föl nem foghatók, se nem szemléltetők. Mert mit mond az, hogy harmadfél hónap alatt kiemelték a romvárosból 32,975,816 köbméter vizet és beletemettek 281,531 köbméter földet? Én elhiszem, hogy ezek hiteles statisztikai adatok az utolsó deciliterig, mert arra a kicsire nem nézek, amit a rekonstrukciós kocsmárosok a borba beleeresztettek. De azért nekem az ilyen borzasztó pontos statisztika mégis a rekonstrukció nagy főkapitányát, Taschler Józsefet juttatja eszembe, aki nemcsak zseniális ember volt, de igen bátor ember is, mert még Tisza Lajosnak is megmerte mondani a törvényhatóságban, hogy a körtöltés

gyöngye lesz úgy, ahogy ő tervezi. Amiért a diktátor nagyon megharagudott ugyan, de azért mégis megkupakoltatta a töltést. De nemcsak zseniális ember volt Taschler József, hanem okos ember is, aki egyszer olyan csávából huzta ki a tanácsot, hogy ezt érdemes volna minden közigazgatási tanfolyamon előadni.

1879. júliusában történt, amikor a város nagyrésztében még mindig csak gondolákon lehetett járni és Szatymazzal is ponton-közlekedés kötötte össze a várost, hogy a földművelésügyi kormány pontos jelentést kért a főispántól, hogy hány gyümölcsfa maradt meg az árvíz után a szegedi határban. Ez rendkívül fontos kérdés volt éppen akkor, mikor itt senkise tudta, hol a feje, — alighanem lutriba akarta tenni az illető referens. Dáni főispán azonnal összeült Pálffy polgármesterrel, behívták Fajka sógort is, a főszámvevőt, akinek mindenről számot kell adni, sőt Bubna őrnagyot is, hogy hátha katonai segítségre is szükség lesz itt. Bubna őrnagy meg is mondta katonás nyíltsággal, hogy ő számárságnak tartja a dolgot, de Dáni főispán ijedten tiltakozott:

— Pszt, gyermekem, most nem szabad így beszélni, mert most olyan idő van, hogy magas kormányunk minden számár kívánságát teljesíteni tartozunk.

Végre is azt határozták, hogy haladékat kérnek őszig, mikorra a víz remélhetőleg lepad és a fák birodalmában a népszámlálás kevesebb nehézséggel lesz eszközölhető.

Akkor lépett a tanácssterembe emeleti hivatalából Taschler főkapitány.

— Nehézség, nehézség, — ütötte meg a szó a fülét, — mi a nehézségnek kell ennek olyan nagy feneket keríteni? Kérem csak azt az aktát, méltóságos uram. Mindjárt visszahozom, csak egy kis türelmet kérek, mert ezzel a fájós lábammal nehezen mozgok.

Félóra múlva visszajött és letette a város asztalára a szép rendben kitöltött rovatos ívet. Egy ültő helyében lediktálta az egész tudományt egy kalligráfus

írnoknak, olyan precíz pontossággal, hogy még tört számok is voltak benne. T. i. hogy hány meggyfát tört ki Szatymazon a nagy víz, meg a nagy szél.

— No tessék! Aki nem hiszi járjon utána!

Persze nem járt utána senki, hanem két esztendő múlva olyan elismerő leiratot kapott a város a gyümölcsfa-statisztika pontos, lelkiismeretes és gyors elintézéséért, hogy abból minden későbbi nemzedék tanulhat — és gondolom tanul is.

Hát nekem mindig ez a rekonstrukciós történet jut eszembe, mikor ilyen pontos nagy statisztikai számokat olvasok, azért a magam részéről békét is hagyok nekik. Ellenben a magam laikus módján az egykoru újságok néhány följegyzésével illusztrálom, hogy hogyan kezdődött és milyen mértékben haladt előre a város ujjauszulása. Én beismerem, hogy ezek nem olyan adatok, amilyenekkel a történetírók szoktak dolgozni, de hát én nem is a történetírás műhelyében dolgozok, csak a forgácsok közt játszom a mesemondás színes kavicskaival.

1879 március 12- a szegedi árvíz dátuma és március 20-án már annyira magához tért a város az ijedtségtől, hogy meg tudták tartani az első tanácsulást. Hogy ezen mit végeztek, az az újságokból nem derül ki, mert a Szegedi Napló csak ennyit ír róla:

— Ma megtartották, mint halljuk, az első tanácsulást. Tudósítást nem közölhetünk róla, mivel közlekedési nehézségek miatt a sajtó nem lehetett ott a tanácsuláson.

Azt hiszem ilyen boldog tanácsulás azóta is kevés volt Szegeden. Tudni kell egyébként, hogy a tanácsulást a városházán tartották, amelynek kapubejáratán könnyen siklottak be a csónakok (a Rainer-házba ellenben csak úgy lehetett bejutni, ha az ember hanyatt feküdt a csónakban), a szerkesztőség pedig az Iskola-utcában volt. Csakhogy ezt a háromszáz lépésnyi távolságot másfél méteres tenger töltötte be az első hetekben.